

Carles de Bolòs Vayreda, cròniques de vida

L'olotí Carles de Bolòs Vayreda, amb el pseudònim *Gerión* i l'obra *Ángulo de la ciudad*, va escriure sobre la vida quotidiana dels gironins, incloent-hi aspectes de la seva alimentació i les festes al diari *Los Sitios* durant les dècades dels anys quaranta i cinquanta.

Text > JAUME FÀBREGA

Carles de Bolòs Vayreda va néixer a Olot el 20 de març del 1885. Va estudiar als Escolapis, va entrar al Seminari Diocesà el curs 1900-1901 i va ser ordenat sacerdot el 1909. Va estudiar dret a la Universitat de Barcelona i es va llicenciar en ciències socials l'any 1912. Va exercir la crítica d'art durant els anys vint al *Diario de Gerona* (vinculat a la Lliga), del qual havia estat redactor en cap. El 1940 es va incorporar a la redacció d'*El Pirineo* i el 1943, a la de *Los Sitios*, diari falangista. En els escrits o gasetilles sobre les exposicions va usar el pseudònim *Argos*. Va ser director de la revista *Vida Catòlica*, director del *Full parroquial* i del *Butlletí Oficial Eclesiàstic*. Va viure una temporada a la Casa Masó, tal com va explicar en un article. El 31 d'octubre del 1949, l'alcalde Franquet li va concedir la Medalla de Plata de la Ciutat, i el 4 de gener del 1958 li van atorgar el títol de cronista oficial de Girona. A més, va ser president de l'Associació de la Premsa.

Un periodista de llarg recorregut

Carles de Bolòs va fer de periodista més de seixanta anys. A més dels mitjans esmentats, va col·laborar en altres. Va popularitzar el pseudònim *Gerión*, amb què signava uns articles que durant setze anys —des del 1943 fins al 1959— va escriure a *Los Sitios*, en plena Girona «grisa i negra» (i «blava», val a dir). A l'obra *Ángulo de la ciudad* va escriure sobre indrets de Girona, el temps i les estacions, les plantes i els animals, els oficis i els costums, el pas de l'any i les festivitats religioses... i també sobre aspectes relacionats

amb l'alimentació, en els quals ens centrarem en aquest article. Va parlar de la Torre de les Aigües, de la tardor a Girona, del Mercat del Ram, dels Reis..., a més de conceptes deutors de l'època i del feixisme imperant, com la «virtud racial de los españoles». No obstant això, sovint cita frases, dites o petits poemes en català, que per a l'època podien ser una provocació. Entre els elements que hi esmenta, parla de la roba estesa, de les palmes al balcó, del joc de bitlles, dels ventalls, dels brasers, de les joguines, dels recordatoris fúnebres, dels rosaris, de l'incipient turisme francès i d'altres aspectes de la vida quotidiana. Constatada la progressiva castellanització del llenguatge amb la pèrdua de la salutació autòctona *passi-ho bé*, cada cop més substituïda per l'*adeu*, similar a l'*adiós* castellà.

Costumari gastronòmic

Quant a temes gastronòmics, destaquen articles com els següents, en general emmarcats en el costumari.

«El tortell», en el qual el relaciona amb el Ram —igualment parla de la mona, que encara no era corrent a Girona, però sí potser ja a Olot. Sobre la tradició del tortell del Ram, desconeix que a Osona també existeix, i que a l'Alt Empordà és una «rabassa» que els padrins regalen als fillols per Nadal.

A l'article «El retablo de las setas» cita els rovellons, la muntanya dels Àngels i Sant Daniel. A «Primicias del verano» ens parla de les maduixes

de bosc. Així mateix, parla d'un altre fruit del bosc a «Las castañas», i de les castanyeres de l'Areny que cremaven feixines.

Quan parla dels oficis, també n'esmenta algun de relacionat amb l'alimentació, com a «La lechera», i el seu passeig per la Girona matinal. De passada, també té un article dedicat als esmolets, que solien procedir de Castella: «El hombre de los botijos».

En altres articles expressa les seves coneixences religioses, com a «El simbolismo del pan». A «El desayuno líquido» constata la desaparició dels esmorzars sòlids, que començaven amb una sopa, i en lamenta la substitució per llet i cafè de qualitat dubtosa. Durant el franquisme, en efecte, els fraus alimentaris eren generalitzats, i el cafè era sovint xicoira.

>> Portada del llibre *Ángulo de la ciudad*.

(Foto: ARXIU JAUME FÀBREGA)

>> Bestiar a l'Areny de l'Onyar, a l'altura de la rambla de Jacint Verdaguer, durant la primera meitat del segle xx.
(Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. AUTOR DESCONEGUT.)

A «La ensalada» parla dels típics amanits gironins, a base d'enciam i d'altra verdesca, així com d'herbes silvestres com els màstecs o les fulles tendres de rosella. A més, ja deixa entreveure els corrents dietètics pròxims al vegetarianisme. En aquest context, també lloa el tomàquet, que segons ell «es alimento y golosina buena, bonita y barata». No és estrany que també dediqui un article a «La sanfaina», encapçalat per l'afirmació: «Entre nosotros está generalmente aceptado como plato nacional el arroz, o sea, la paella». Intenta col·locar la samfaina dintre la cuina espanyola.

Ens parla així mateix del «Pollo asado», que es refereix al pollastre rostit humit en cassola, no al pollastre a l'ast. Afirmar que és un article car; per tant, encara no s'havien generalitzat els pollastres de granja (1947). Igualment esmenta els ous, un aliment molt corrent en aquells moments de carència, ja que la gent solia tenir gallines a les cases, en qualsevol eixida o balcó.

Quant a postres i dolç, esmenta les parades de melons i síndries de la Rambla de Verdaguer. A «Los buñuelos» parla dels bunyols de Setmana Santa, que relaciona geogràficament amb l'Empordà, la Baixa Garrotxa i part de la Selva, ben encertadament.

A «El invitado a postres» ens parla d'un costum corrent en el seu temps: convidar algú a casa a menjar postres, especialment amb motiu d'alguna onomàstica o alguna altra festa.

>> La Casa Masó, l'any 2006. (Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. JOSEP MARIA OLIVERAS.)